

ОСОБЛИВОСТІ РОСТУ ТВАРИН АБЕРДИН-АНГУСЬКОЇ ПОРОДИ

Проаналізована динаміка живої маси та проведений аналіз лінійного росту тварин абердин-ангуської породи.

Постановка проблеми

Виробництво м'яса поступово стає планетарною проблемою. У більшості країн світу у зв'язку з урбанізацією зменшується кількість орної землі та збільшується площа земель, непридатних для землеробства. Для ефективного їх використання доцільним є ведення м'ясного скотарства,

---

© А. М. Дідівський, В. М. Панько

оскільки воно не потребує особливих затрат і сприяє насиченню ринку високоякісною і відносно дешевою яловичиною [4].

Природно-кліматичні умови України сприятливі для збільшення виробництва яловичини шляхом розведення м'ясної худоби. Наявна племінна база м'ясного скотарства у поєднанні з існуючими кормовими ресурсами є передумовою формування стад м'ясного напрямку продуктивності та створення спеціалізованої галузі м'ясного скотарства.

З метою розширення галузі м'ясного скотарства, поліпшення поголів'я існуючих порід і типів та прискорення породоутворюючого процесу в країну імпортуються тварини спеціалізованих поліпшуючих порід. Для збільшення чисельності високопродуктивних, добре відселекціонованих тварин імпортової селекції необхідно створювати їх генофондні стада. В господарствах слід використовувати маток та плідників для чистопородного розведення і промислового схрещування [1].

Основним завданням досліджень було проаналізувати лінійний ріст та динаміку живої маси телиць та бугайців абердин-ангуської породи у різні вікові періоди.

Методика досліджень

Дослідження проводилися на базі приватного сільськогосподарського підприємства "Абердин" Рокитнівського району Рівненської області, де в 2002 році був створений племзавод абердин-ангуської породи.

Для проведення дослідів було відібрано по 25 голів телиць та бугайців абердин-ангуської породи: при народженні, у 3-, 6-, 9-, 12-, 15- і 18-місячному віці.

Живу масу молодняка визначали за даними помісячних індивідуальних зважувань тварин, яке проводили через 1–3 години після народження, а потім кожного місяця 22–25 числа за 1–2 години до ранкової годівлі з перерахунком живої маси на календарну дату народження. Динаміка живої маси піддослідного молодняка тварин вивчалась шляхом порівняння її зі стандартом породи згідно "Інструкції з бонітування великої рогатої худоби м'ясних порід".

Лінійний ріст тварин вивчали шляхом взяття основних промірів. Визначали висоту: в холці, в спині, в крижах; косу довжину тулуба, глибину і ширину грудей (палкою); обхват грудей, п'ястя (стрічкою); ширину в маклоках та сідничних горбах (циркулем).

Одержані дані оброблені статистично за методиками, описаними М.О. Плохінським [3] та Є. К. Меркур'євою [2], з використанням комп'ютерної програми EXCEL.

Результати досліджень

Серед селекційних ознак при розведенні худоби м'ясного напрямку продуктивності особливе значення займає жива маса. Ця ознака характеризує сумарну величину маси всіх органів та інших компонентів

тіла. Вона тісно пов'язана з багатьма властивостями тварин – вказує на індивідуальні особливості її росту і перебуває в певному зв'язку з продуктивністю, рівнем обмінних процесів та ефективністю використання корму.

Динаміка живої маси піддослідного молодняку щодо стандарту породи приведена в таблиці 1.

Таблиця 1. Динаміка живої маси тварин абердин-ангуської породи

Вид тварин	Жива маса у віці, кг ($M \pm m$)						
	при народженні	3 міс	6 міс	9 міс	12 міс	15 міс	18 міс
Телиці	22,6±0,38	92,7±0,69	162±1,72	215,4±2,04	268,4±2,35	314±1,92	351,6±2,9
Стандарт породи	25	95	165	225	275	315	350
Бугайці	23,6±0,45	98,8±0,91	173±1,31	230,4±1,41	311,6±3,35	381±3,67	437,7±4,1
Стандарт породи	28	110	180	245	320	380	440

Аналіз таблиці свідчить, що телиці у всі вікові періоди (за винятком 18-місячних) за живою масою не відповідали стандарту породи. Ця різниця склала від 1 до 10 кг у 9-місячному віці. Бугайці у всі вікові періоди відставали у рості порівняно зі стандартом породи. Найбільша різниця спостерігалась у 9-місячному віці – 14,6 кг.

Отримати повну уяву про ріст тварин тільки на основі змін їх маси не можна, так як ростучий організм може збільшувати розміри свого тіла без суттєвих змін його маси. Тому цікавість до вивчення зовнішніх форм сільськогосподарських тварин (екстер'єр) базується на тому положенні, що існує зв'язок між зовнішньою будовою тварин та їхньою продуктивністю.

За особливостями будови тіла можна оцінити м'ясні якості тварин. Як правило, абердин-ангуські тварини характеризуються деякою широкотілістю, масовим тулубом на коротких ногах, відносно невеликою головою на товстій шиї, рихлою шкірою.

Проміри піддослідних тварин абердин-ангуської породи приведені в таблиці 2.

Встановлено, що у піддослідного молодняку всіх груп розвиток окремих статей тіла проходить неоднаково, але з однаковою закономірністю: за широкотілими промірами тварини росли швидше; менше – в довжину, і досить повільно – в висоту. Швидкість росту окремих статей тіла тварин у різні періоди постембріонального розвитку неоднакова. За період від народження до 18-місячного віку збільшення висотних промірів і обхвату п'ястка характеризувалися меншими, але більш постійними показниками. В той же час, за цей період такі проміри як ширина грудей і ширина в маклоках, обхват грудей, коса довжина тулуба збільшились майже вдвоє.

Таблиця 2. Проміри піддослідних тварин у різні вікові періоди

Проміри, см	Вік, міс.			
	при народженні	6	12	18
Телиці				
Висота в холці	67,0 ± 2,53	91,6 ± 1,89	101,6 ± 2,07	109,8 ± 1,48
Висота в спині	67,0 ± 2,53	91,6 ± 1,89	102,0 ± 1,92	110,4 ± 1,31
Висота в крижах	68,6 ± 2,71	93,4 ± 1,82	106,0 ± 2,17	119,2 ± 0,87
Глибина грудей	25,8 ± 1,0	43,0 ± 1,17	51,8 ± 1,61	57,2 ± 0,95
Ширина грудей	16,4 ± 0,92	26,2 ± 0,66	33,4 ± 1,28	36,6 ± 0,73
Обхват грудей	73,0 ± 0,49	118,6 ± 5,65	154,8 ± 2,14	168,2 ± 1,21
Ширина в маклоках	15,2 ± 0,66	28,6 ± 0,78	36,2 ± 0,77	39 ± 0,63
Ширина в сідничних горбах	7,2 ± 0,44	9,8 ± 0,52	12,8 ± 0,33	13,6 ± 0,61
Коса довжина тулуба	59,8 ± 2,07	93,4 ± 5,07	118 ± 2,14	128,6 ± 1,08
Обхват п'ястка	10,4 ± 0,22	13,8 ± 0,33	16,4 ± 0,46	17 ± 0,28
Бугайці				
Висота в холці	71,1 ± 1,83	91,7 ± 1,19	104 ± 1,53	111,7 ± 1,63
Висота в спині	71,8 ± 1,77	92,2 ± 1,21	104,8 ± 1,99	111,8 ± 1,57
Висота в крижах	73,0 ± 1,69	93,7 ± 1,3	107,3 ± 1,46	119,4 ± 0,85
Глибина грудей	27,6 ± 0,8	43,5 ± 0,55	54 ± 0,80	58,2 ± 0,80
Ширина грудей	17,0 ± 0,47	24,5 ± 0,7	33,5 ± 0,96	35,7 ± 0,92
Обхват грудей	76,7 ± 1,3	121,4 ± 1,63	154,4 ± 1,54	165 ± 1,32
Ширина в маклоках	15,8 ± 0,43	28 ± 0,46	36,2 ± 0,54	39,8 ± 0,62
Ширина в сідничних горбах	7,0 ± 0,31	9,89 ± 0,25	12,3 ± 0,35	12,9 ± 0,29
Коса довжина тулуба	12,5 ± 1,41	100,4 ± 1,3	119 ± 1,34	128 ± 0,80
Обхват п'ястка	10,8 ± 0,29	14,8 ± 0,37	17,0 ± 0,22	17,9 ± 0,25

Висновки

1. Жива маса тварин абердин-ангуської породи у різні вікові періоди не відповідає стандарту породи, що обумовлено низьким рівнем кормовиробництва та кормозабезпеченості у даному господарстві.

2. Піддослідні тварини більш інтенсивно розвивалися за широтними промірами, ніж за такими, які характеризують висоту тварин, що відповідає будові тіла абердин-ангуської породи.

Перспективи досліджень

Інтенсивність росту молодняку в значній мірі (70 %) залежить від ряду факторів, головним з яких є нормована годівля. Низький рівень кормовиробництва та незбалансована годівля призводить до відставання в рості тварин. Виявлення вказаних питань – одне з перспективних завдань майбутнього дослідження.

Література

1. Бочков В.М., Шевченко В.І. Селекція в стадах імпоротної м'ясної худоби // Міжвідомчий тематичний науковий збірник. – 1999. – № 30. – С. 67–71.

-
2. Меркурьева Е.К. Генетика с основами биометрии. – М.: Колос, 1983. – 424 с.
  3. Плохинский Н.А. Руководство по биометрии для зоотехников. – М.: Колос, 1969. – 255 с.
  4. Сабиров П.С. Формирование мясной продуктивности у мясного скота // Зоотехния. – 1989. – № 5. – С. 30–33.
-